

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In Librvm XXXIII. Historiarvm Livii, Qvi Ab Aliis Decadis IV. Liber III. Dicitur,
Annotationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69254)

inde in Græciam commode incurri posset à Macedonia, vide Petrum Vidonum li. 2. c. 19. Var. lect.

*Fiducia
quid?*

Vetus fiducia inquit Boethius in Topica Ciceronis, accipit, cuiusque aliqua res mancipatur, ut eam mancipanti remancipet, veluti si quis tempus dubium timens amico potentiori fundum mancipet, ut ei, cum tempus quod suspectum est, præterierit, reddat. Hæc mancipatio fiducia nominatur. Idcirco quod restituendi fides interponitur.

*Tabula
nova.*

Vnam de tabulis novis Tabulæ novæ dicuntur, cum pecuniæ creditæ obzariæ condonantur, & novæ mox cooriuntur tabulæ, quibus nomina continentur novæ. Apud Athenienses, statuerent Solone. *επιταγή*, *σεισάκη* dicta quam ad Agyptiorum imitationem Diodorus institutam scribit, apud quos institutum erat, ut eorum corpora, qui civitatibus bellico usu addicti forent, a creditorum violentia tuti essent, nec ob usuras corpora civium necerentur. De quo plura Cæli. li. 12. c. 20. lect. antiq.

IN LIBRVM XXXIII. HISTORIARVM LIVII, QVI AB ALIIS DECADIS IV. LIBER III.
Dicitur, Annotationes.

*Cercuri.
Lembi.* **C**ercurisque ac Lembi] Cercuros inter æthiaria nauigia recenset Baysius de arte naualib, sicut & Lembos, auctoritate Liuii Decadis 4. li. 4. Virgilius autem 1. Georgicor. Lembos ponit inter fluuialia. his versibus.

*Non aliter quam qui aduerso vix flumine Lembum
Remigii subigit, si brachia forte remisit,
Atque illum in præcepti præcipit alveus amne.*

Libera. *Cereri Liberoque & Liberæ* Arnob. lib. 5. de Cetera à Ioue delusa in Tanti forma: Partit, inquit, menssem post 7. luculenti filiam corporis, quam ætas mortuum consequens modo Liberam, modo Proserpinam nuncupavit, vide Ciceronem in 6. in Verrem actione, ubi scribit, raptam esse Liberam, quæ eandem Proserpinam vocant, ex Ennensium, nemore, qui locus quod est in media Insula situs, umbilicus Siciliae nominatur.

Argentum in Zonis In Zona viri nummos deferre solebant. Hinc Græchus in oratione, quam ad populum habuit. Itaque Quirites, cum Roma profectus, zonas quas plenas argenti extuli, eas ex provincia inanes retuli. De hoc lat. us Baysius de re vestiaria, c. 16. Cæli. lib. 22. c. 19.

Acrococinthus.

In Acrococinthus Acrococinthus arx fuit in vrbe Corintho excelso monti applicata, ut scribit Plin. tanta altitudine, ut in vrunque mare Ionium & Aegæum umbra iaculetur. Plutarchus in Arato Acrococinthus montem excelsum in media assurgere Græcia refert, quem Stephan. *ἰσθμῶν*, Volateranus *ἰσθμῶν* nominat. Papius li. 7. Thebaidos:

*Iam pronis gradibus equi Ephyrea præmebat,
Littora, qua summus caput Acrococinthus in auras,
T. li. 1. & alterna geminum mare protegit umbra,*

Isthmia.

Isthmiorum sicutum ludicium Quatuor agones seu ludos Græcia celebrare est solita, Olympia, Nemea, Isthmia, Pythia. Quorum tres priores in Peloponneso, Pythia apud Delphos peragebantur, Olympia quidem & Nemea in honorem Iouis, Isthmia Neptuni, Pythia Apollinis. Inter hos Isthmia à Theopse in honorem Neptuni instituti sunt. Deinde Melicerta (quem Polonem Deum vocauerunt) ab Sipylo Æoli filio consecrati, historiam omnem diligenter in Atticis scribit Pausanias, & in Mythologis suis Higynus, Quid. li. 6. Fast. Cur autem quanto anno celebrati fuerint, Solinus cap. 12. pluribus ex-

explanat, videlicet propter quinque partes, in quas distributa erat Pelopon-
nelus, quarum etiam Thocyades libr. 1. meminit, & eius Scoliaſtes late pro-
fecit De ſthmis Alex. ab Alex. lib. 5. c. 8. Blondus lib. 2. Cælius lib. 13. c. 17.
Laſtantius lib. 6. c. 20.

Flaminius Græcia ſaluator ita pronuntia] Vide copioſiſſime Plutarchum in Fla-
minio, Valer. Max. lib. 4. c. 8. Hinc autem, quod Flaminius Græcos Liberos pro-
nuntiarit, Græcia ſaluator & defenſor eſt dictus, reſte Plutarcho, Valerius au-
tem Maximus lib. 7. c. 2. mercatorem potius, quam victorem Græciæ Flami-
num dici putavit.

Lemnifque iacientium] Sic & Plutarchus ſcribit ſacrificanti Syllæ obla-
tum, *λαβόν, laureæ coronæ ſpeciem, λαβόντων δὲ ἡ ὑπερβολή, id*
eſt, lemnifcis duobus propendentibus. Interpres vero pro lemnifcis corym-
bos reddere maluit. Quid autem de lemnifco ſtatuumdum ſit, docet Feſt.
& Cælius lib. 27. cap. 26. Ieſt. antiq. Torneb. lib. aduerſar. 18. cap. 3. Ex Athenæo
tradit lemnifcum eſſe Syracuſanum verbum, quo ſtricta anguſtaque rama ſi-
gnificetur, hinc à Cicer. dicitur, palma lemnifcata pro Roſcio, & ab Auſonio
icriptum eſt:

Et quæ iam dudum tibi palma poetica floret,

Lemnifco nata eſt, quo mea palma caret.

Tyliscom] Quod pylis celebraretur. Pylis enim, reſte Herodoto, mons inuis
erat præruptus atq; præceps, præterea excellus, cuius aditus muro munitus e-
rat, qui vero calidæ aque in ipſis faucibus, primoque aditu ſunt Thermopy-
læ totus locus cognominatus eſt.

*Thermo-
pyla.*

Triumviri Epulones] De his triumviris Cicero libr. 2. de oratore ita ſcribit.
Sed vi pontifices veteres propter ſacrificiorum multitudinem tres viros e-
pulones eſſe voluerunt, cum eſſent ipſi à Numa, vt etiam illud ludorum,
exulare ſacrificium faceret, inſtituti. Ac poſterioribus temporibus ſeptem-
uiros epulones fuiſſe, intelligi poteſt ex Gellii libro 1. cap. 12. Meminit etiam
ſept. mitorum epulonum Plin. li. 2. epiſt. ad Arrianum, & Lucan. libr. 1. cum
canit.

*Triumvi-
ri epulo-
nes.*

Septemvique epulis Feſtus, Titique ſidales.

Curio maximus] Curiones erant qui curiis præſidebant, à Romulo inſtituti,
curiarumque ſuffragiis creati de quibus lib. 2. in Numa Dionyſius: Aſſumpta
itaque Numa omnis diuini cultus inſtitutione, atque conſcripta, eam in o-
ſto diuiſit partes, quod erant etiam ſacrorum ordines, tradidit autem pri-
mam ſacrorum conſtitutionem triginta curionibus. His omnibus vnus præſi-
debat Curio maximus dictus, cuius auctoritate, vt inquit Feſtus, cæteri Cu-
riones regebantur.

*Curiones
qui.*

Omnibus viſidus pecuniæ] Reſiduas pecunias Liuius vocat eas, quas per pecu-
latum primores ciuitatis ad ſuos vſus detinebant. Nam pecuniæ reſidua
dicuntur, quæ delegatæ in vſum publicum, nec in eum vſum conſumptæ a-
pud aliquem reſederunt. Hinc crimen de reſiduis apud Iureconſultos, adeo
peculati ſimile, vt nonnunquam pro eodem accipiuntur, Zaſius in Catalo-
go legum ad legem Iuliam peculatus.

*Reſidua
pecunia.*

Præ arati omnibus ante ad fugam] Hannibal deſperatis rebus, ad Antiochum
quaſi ad ſacram anchoram conſugit, à quo tam humaniter exceptus eſt, vt
ſtatim publicis pariter & priuatis negotiis adhibitus ſit. Qua de re copioſe le-
ges Plutarchum in Hannibale, Sabellicum lib. 6. ca. 6. Meminit etiam Fronti-
nus lib. 1. cap. 8. Iuuenalis Satyra 6. Iuſtinus lib. 3. à principio.

*Hanniba-
lo fuga
ad Antio-
chum.*

A conditoribus Carthaginiſ] De Carthaginiſ Africæ conditoribus plurimum Cartho-
varian ſcriptorum ſententiæ Philoſtu (vt reſert Eufebius) ſcribit. Azaro &
Carthagine Tyriis circa annum mundi 3580. hoc eſt, annis fere 470. ante Ro-
mam Carthagine fuiſſe conditam à Xoro & Carthedone. Phœnicibus an-
nis

NN
nis

nis quinquaginta ante Ilii captiuitatem: Romani & Carthagenenses ipsi tradunt, eam à Didone è Tyro profecta fuisse constructam, annis 72. ante Romam Virgilius, Ouidius & Silius poetae, eo tempore à Didone conditam, quo Aeneas capto Ilio, mox in Africam nauigauit. Vide Solinum in Polyhist. c. 40.

IN LIBRVM XXXIII. LIVII,

QVI AB ALIIS DICITVR DECADIS III.
LIBER IIII. DE BELLO MACEDONICO. Annotationes.

Lex Cinciam de domi & mulieribus] Quae sententia legis Cinciae fuerit Tacitus lib. 3. expressius conuincit: Patres (inquit) legem Cinciam flagitant, qua cauetur antiquitus, ne quis ob causam orandam pecuniam, donum uel accipiat. libro autem 15. Oratorum licentia avaritia, Calpurnia scita candidatorum ambitus leges Iulias, magistratum avaritia, Calpurnia scita pepercunt. Quidam eandem esse putant cum Titia, de qua Aulo nunt:

Iuris consulto cui nubi altera continet

Papia lex placet, Iulia displicet.

Quae: is u. d. hoc sit distantia, sensus ipse

de avaritia metues, non metus Titiam.

M. Porcius Cato Oratorem non solum grauem] Et hinc Plinius libro 7. cap. 27. Optimum Oratorem, optimum Imperatorem, & optimum quoque Senatorem, Sabellum autem ex Nocerensibus li. 7. cap. 3. virum iustum & aequitatis studiosissimum Catonem vocat.

Argentum factum] Argenti factum in historiis sepius cule lectissimus, id esse videretur paruum, non rude, sed elaboratum colorumque: Nam qua absoluta parataque sunt, facta eruditionibus dici solent, sicut apud Martialem.

Tu factam: ibi rem statim putasti.

Distiguitur tamen à signato, quod ex Liuii hoc loco cognoscimus, & Seneca, qui de beneficiis primo inquit, Libentius donabo argentum factum, quam signatum. Vide Calium lib. 10. cap. 2. lect. antiq.

Purpura quibus] Praeterea atque magistratibus] Quid praeterea fuerit supra li. 1. ex Bayno annotatum est. Ceterum quinque generibus hominum apud Romanos purpuram olim concessam fuisse legimus. Primum ipsis magistratibus, deinde praetoribus, quarto Sacerdotibus in sacrificiis peragendis, postremo triumphantibus, teste Plinio, quin etiam viri clarissimi, rebusque gestis insignes ac nobilitate, cum purpuratis vestibus ad sepulturam deferbantur, & ipsae etiam vestes cum eorum corporibus cremabantur, ut ex hoc Liuii loco apparet, & ad hanc consuetudinem respexisse Virgilius in 6. videtur, cum de Miseno mortuo sic ait:

Purpureasque super vestes, velamina nota,

Conciunt.

Reprehendit] Manus ipse reprehendit] Id est, retraxerit, Cal. lib. 25. c. 24. lect. antiq. **Emisso soliferrae**] Soliferrae earum & Phalaricarum Gellius lib. 10. cap. 13. facit mentionem, Annotator eiusdem soliferrae genus teli interpretatur, ex solido ferro factum.

Sparus] Sparus meminit Gellius loco praallegato, interpres ibi pro spara accipit, Laurentius Vallenfis in suis annotationibus ad Salutiun de bello Catilinario, Sparus, inquit, est genus teli, quo vruntur rustici ad purgandas arbores, & est oblongum & in extremo incuruum, in modum pedis. Sunt qui